

SIKSTINSKE PROSLAVE U RIMU

Franjo Topić

U Rimu je 14. prosinca 1985. održan simpozij o papi SIKSTU V. u povodu 400. obljetnice njegovog izbora na Petrovu katedru. Simpozij su priredila hrvatska zajednica u Rimu s posebnim organizacionim odborom u znak zahvalnosti prema velikom Papi koji je uvijek pokazivao »svoju dobrohotnost prema hrvatskom narodu, iz kojeg je potjecao« (LAV XIII, ASS XXXIV (1901—2, 196—197).

Lik Siksta V.

Felice (Srećko) Peretti rođen je u Grottammareu 13. XII. 1521. od siromašne obitelji iz Montalta u talijanskoj pokrajini Marche. S 12 godina pristupio je u red franjevac konventualaca i 1548. diplomirao teologiju u Ferru. Bio je prokurator i generalni vikar konventualaca; god. 1566. postao je biskup, a 1570. kardinal. Jednoglasno je izabran za nasljednika sv. Petra 24. IV. 1585.

Felice je bio čvrsta i autoritarna karaktera, neumoran radnik, čelične volje i širokih vidika. Uz to ga je resila jednostavnost i skromnost u privatnom životu kao i duboka pobožnost.

Bio je poznat kao čovjek široke kulture i vrstan govornik, propovjednik i predavač, tako da je jedan njegov suvremenik zabilježio da je »učenim raspravama prosvijetlio cijelu Italiju« (Peregrini).

Kao Papa radio je na obnovi Crkve, poljuljane Lutherovom reformacijom. Pozivao je i poticao na istinski vjerski život kler, redovnike i puk, promicao misije, napose u Japanu i Latinskoj Americi, radio na jedinstvu katoličke i istočnih Crkava. Proveo je temeljitu reformu rimske kurije osnovavši 15 kongregacija, koje su ostale sve do Pija X. Uveo je obavezni pohod biskupa Papi (ad limina), odredio broj kardinala na 70 i naznačio — što je nedavno ponovio i Ivan Pavao II. — da trebaju pomagati Rimskom biskupu te raditi »za spas duša, za vjeru, za pravdu i za jedinstvo«. Spomenimo na ovom mjestu da je Siksto V. internacionalizirao kardinalski zbor te u njega uvrstio i zagrebačkog biskupa Jurja Draškovića.

Papa Peretti ustanovio je sveučilišta u Grazu, gdje su studirali i mnogi iz naših krajeva, te u Quitou i Ferru. Osnovao je više biskupija, radio na reviziji latinskog prijevoda Sv. pisma (Vulgata) te Rimskog časoslova. L. von Pastor, najveći povjesničar pape, te najzanimljivije »svjetske dinastije«, piše da je Siksto V. idejni kreator i tvorac Rima kao velikog i glavnoga grada. Između mnogih drugih stvari započeo je novu papinsku palaču u Vatikanu, sagradio Lateransku te dovršio palaču na Quirinalu i kupolu crkve sv. Petra. Budući da bi nas daleko odvelo nabranje svega onoga što je Siksto V. sagradio, i to samo u 5 godina pontifikata, spomenimo još da je dao podignuti 4 najveća obeliska na rimskim trgovima koji i danas plijene pažnju svih posjetilaca.

Simpozij

Simpozij je održan u starom konventualskom samostanu Dvanaest Svetih Apostola, gdje je živio i Siksto V, a prvo predavanje je imao rimski profesor dr. CLAUDIO STRINATI o freskama u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima in Urbe (u Rimu).

Giovanni Guerra, slikar iz Modene i njegovi učenici bili su Sikstovi glavni izvođači slikarskih radova pa tako i u crkvi s. Jeronima. Predavač je govorio o freskama u apsidi koje prikazuju scene iz života sv. Jeronima. Napose se zadržao na perspektivno smanjenoj freski (scorcio) na stropu apsida, koja predočava sv. Jeronima usmjerenog prema Nebu.

Drugo predavanje je održao dr. RATKO PERIĆ, rektor Papinskog hrvatskog Zavoda sv. Jeronima u Rimu i naslovni docent zagrebačkog bogoslovnog

fakulteta, pod naslovom: *Ljubav Siksta V. prema sv. Jeronimu*. Zanimljivo je da sâm Siksto V. svjedoči da je bio pobožan prema sv. Jeronimu već od najranijeg djetinjstva (ab ineunte aetate), što navodi na pomisao da je sveti Dalmatinac bio štovan u Perettijevoj obitelji kao »kućni svetac«. To je značajno potvrditi, jer su Hrvati već od prvih godina svoga prispjeća u današnju domovinu častili sv. Jeronima kao svoga zaštitnika, čak su ga neki smatrali Hrvatom, iako je živio nekoliko stotina godina prije njihova dolaska

Siksto V. je najizvornije očitovao svoju ljubav i naklonost prema sv. Jeronimu i narodu svojih pradjedova kad je sagradio velebnu crkvu posvećenu sv. Jeronimu za Hrvate pribjegli u Vječni grad ispred turske najezde. Želio je u nju pohraniti relikvije sv. Jeronima i sv. Ćirila. Značajno je istaknuti da je to jedina crkva koju je Siksto V. podigao od temelja, i to u godinu dana, dolazeći dva puta osobno da vidi kako teku radovi. Uz crkvu je ustanovio i *kaptol* kojega su članovi mogli biti samo svećenici ilirskog, tj. hrvatskog jezika. Taj kaptol je fenomen ukoliko je jedini strani kaptol koji je u Rimu postojao. Uz kaptol je postojao gostinjac za hodočasnike iz ovih krajeva. Lav XIII. je 1901. dokinuo Kaptol i gostinjac, a utemeljio Zavod sv. Jeronima za postdiplomski studij svećenika. Zavod je u ovim proslavama uzeo aktivnog udjela.

Dr. Perić je obradio knjigu — album iz Vatikanske knjižnice koju su članovi *Kaptola* predali na ruke samom Sikstu V. Između ostalog ovdje se nalazi jedan crtež u bojama i prikazuje dalmatinsku obalu s grbom Siksta V, smještenim na nekom otoku između Zadra i Splita, a to je popraćeno pjesmom u kojoj se Siksto naziva ocem, a ne gospodarem te se veli da mu je Ilirija (naziv za staru rimsku provinciju koja je obuhvaćala naše krajeve) najdraža zemlja.

Poslije podne dr ERINA RUSSO DE CARO govorila je o Sikstu V. i njegovu odnosu prema kraljicama Elizabeti i Mariji Stewart. Ona je prvo predstavila Siksta kao modernog i uglednog vladara svoga vremena. On je bio čovjek neiscrpnih ideja i široke akcije te je bio prisutan u gotovo svim važnijim događajima svojega doba; dovoljno se prisjetiti njegove uloge u kompleksnoj situaciji Francuske u vrijeme hugenotskog kralja Henrika III. Škotsku kraljicu Mariju Stewart podržavao je kao katoličku kraljicu. Englesku kraljicu Elizabetu, premda anglikankinja, Siksto je cijenio kao vidovitu i snažnu vladaricu te je za nju rekao: Velika vladarica, šteta što nije katolkinja.

U zadnjem predavanju konventualac iz Asiza MARIJAN ŽUGAJ govorio je o *porijeklu Siksta V.* Ime Peretti dolazi od talijanske riječi *pera* što znači kruška, a to zato što je obitelj došla iz mjesta zvano Krušćica. Žugaj zastupa tezu da je riječ o mjestu Krušćica u Boki Kotorskoj. Bilo je vrlo plodonosno Žugajevo proučavanje jezika kojim je pisao F. Peretti i napose njegova sestra Camilla; Žugalj u njihovu talijanskom jeziku nalazi pogreške vezane uz hrvatski način izražavanja (stilske kroatizme). Stoga drži da se u obiteljskoj kući Perettijevih govorilo hrvatski.

U nedjelju 15. prosinca u povodu Sikstova jubileja kard. SILVIO ODDI, prefekt Kongregacije za kler, predvodio je u crkvi sv. Jeronima svečanu sv. misu. Kardinal je u prigodnoj propovijedi ocrtao lik Siksta V, naglašavajući posebice njegovu povezanost i odanost prema rodu pradjedovskom, te je pohvalio Hrvate za očuvanje uspomene i za odavanje zahvalnosti prema ovom velikom papi.

Predavanja su bila popraćena sadržajnim diskusijama. Simpoziju su poželjeli uspješan rad brozjavno sâm papa Ivan Pavao II. preko kard. A. Cesarolija, kardinali F. Kuharić, P. Palazzini i S. Lourdusamy, nadbiskup A. Silvestrini, tajnik Vijeća za javne crkvene poslove, biskupi Montalta, Loreta, Terma, Zadra, rektori sveučilišta u Grazu i Vrhbosanske Visoke teološke škole iz Sarajeva. Simpozij je našao na relativno širok odjek u talijanskom tisku (*Nazione, Il Tempo, La Stampa, L'Osservatore romano, Il Messaggero, Avvenire*, tal. agencija ANSA, *Vatikanski radio*), kojemu su neki posvetili i do trećinu velike stranice. Za novinare je bila najveća novost i najzanimljivija ideja da je Siksto V. bio prvi papa slavenskog porijekla.